

Megjelen hetenkint kétszer
szerda és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Újhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.
Hosszabbakban minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczer Gyula
főszerkesztő.

dr. Perényi József
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona félévre 5 kor.
negyedévre 2.50 kor.
— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

Alkotmány biztosítékok.

Írta: Dr. Szirmay István.

V.

Elméletileg csak egyféle kormány vezetheti az ország ügyeit: a törvényes kormány. Ebből következik, hogy a törvény nem tisztítható törvényes és nem törvényes kormány között és nem sorolhatja fel, hogy mi nem sorolhatja fel, hogy mi nem áll hatáskörében a törvénytelen kormány; mert „elméletileg” a törvényes alapelvű kormányzatnak egyáltalán nincs semmi hatásköre. Az nem kormány, hanem hatalom nélküli társaság; törvényes hatásköre nincs, de van tényleges hatalma. Törvényhozási képtelenség volna tehát írott szabályokba foglalni, hogy mit nem szabad tenni egy törvénytelen kormány; és mire nincsenek kötelezve sem a honpolgárok, sem a helyi és egyéb hatóságok a törvénytelen kormánnyal szemben. Bármily megszorító intézkedéseket tartalmazna is a törvény egy olyan kormánnyal szemben, mely a törvényesség egyik vagy másik kellékét nélkülözi, az a visszataszító és lehetetlen helyzet állana elő, hogy a törvény ellenére való kormányzásra maga a törvény nyújtana lehetőséget. Ez esetben a törvény kétféle kormányt ismerne: egy törvényeset és egy kevésbé törvényeset; egy

teljes hatáskörrel és egy megszorított hatáskörrel bíró. Végeredményében tehát egyáltalán nem volna törvénytelen kormány.

Abszurdum tehát törvényben intézkedni törvénytelen kormányzás esetére.

Ezt az igen egyszerű és átlátszó igazságot nem én fedeztem fel, de súlyos ok indított arra, hogy itt felemlítsem.

Igen jól visszaemlékszem azokra a szűkebb körű vitaközvetésekre, melyek a Fejérváryék első próbálkozásának ideje alatt, — mikor még a vármegyék elmentését nem követelték egész keményen a később bekövetkezett erőszak — a közélet olyan férfai között is lefolytak, akikre a jogi képzettség és hazafias gondolkodás hiányát egyáltalán nem lehetne ráfogni, de akik néha a legvilágosabb közjogi kérdésekben is nagyon erős tévedéseknek voltak a rabjai.

Emlékszem például, hogy midőn vármegyénk és annak felhívására városaink és községeink egymás után elhatározták, hogy az önként befizetett adókat be nem szolgáltatják, voltak férfiak, akik a meggyőződés látogatásával bizonyították, hogy Fejérváryék erre a fogyasztási adókra vonatkozó szerződések felbontásával fognak felelni és arra az ellen argumentumra, hogy ehhez nekik, mint törvény

telen kormánynak joguk nincs és a bíróság éppen ezért nem fog nekik erre jogsegélyt nyújtani, következetesen azt válaszolták: „Hja, a törvény nem tesz különbséget törvényes és törvénytelen kormány között. Amit megtehet az egyik kormány, megteheti a másik is”.

Amennyire nem lehet tehát jogszabályt csinálni egy törvénytelen kormány részére, éppen olyan éles és erős vonallal kell egymástól elválasztani és mindenki által könnyen felismerhetővé tenni a törvényes és törvénytelen kormányzást.

Nem tévedek talán, ha kíváncsian jelzem ebből a szempontból, hogy mindazt a hatalmi eszközt a melylyel egy törvényes kormány is csak kivételes körülmények között élhet, a törvényesség hiányában szűkölködő kormány részére teljesen hozzáférhetővé kell tenni: nem azért, mintha a rendes hatalommal élhetne, hanem azért, hogy jeleztessék, miszerint a kormány a törvényességet nélkülözi.

Tudjuk, hogy a darabot kormányt a vármegyékkel szemben az 1886: XXI. t. c. 64. és 65. §-ai segítették ki úgy, ahogy. Ezek a paragrafusok azt mondják, hogy ha a törvényhatóság (illetve az alispán és a polgármester) valamely általuk törvénytelennek, vagy kivihetetlen

nek tartott kormányrendelettel a miniszter megismételt követelése dacára is megtagadják a végrehajtást: a miniszterium felhatalmazhatja a főispánt, hogy a törvényhatóság mindazon tisztviselőivel és közegeivel, akikre a végre nem hajtott rendelet végrehajtásánál szüksége van, közvetlenül rendelkezessék. A főispán pedig — a 65-ik §-a szerint — a nem engedelmességet vizsgáló tisztviselőket és közegeket vizsgálat alá veheti, elmozdithatja és másokkal helyettesítheti.

Ezt a két paragrafust igen sokan teljesen kiakarnák törölni a corpus jurisból.

Én nem megyek egész idáig. Látom nemzetiségünk megnövekedett félszékeldését és nemzetellenes törekvéseit. Nincs kizárva, hogy ezek egyes vidékeken a vármegyék termeiben is többségre jutnak és erre az esetre igen kívánatos, hogy egy erős (de nemzeti és törvényes) kormány tartsa őket féken. Én a törvényes kormány hatalmát tehát megszorítani nem kívánom, de azt szeretném, hogy a törvényes kormány hatalmával törvénytelen kormány ne élhessen.

Óhajtanám tehát, ha kimondaná a törvény, hogy oly időben midőn a kormánynak sem költségvetési törvénye, sem azt pótló felhatalmazása nincs, az 1886: XXI. t. c. 64 §-ban meghatározott kivé-

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Akáclobok alatt.

A „Zemplén” számára írta: Fonyi Ilonka.

Emlékszel édes?...
Nápoly tavasz volt, akkor virágozott az akác...

Tele voltak a gallyak hóhérről, virággal s amint a szellő megmozgatta az ágat, hullani kezdtek a selyempuha szirmok és fehér lett a hajam...

Azon aztán kacagni kezdtünk mindketten; hiszen gyermekek voltunk, vidám, bohó, gond nélküli gyermekek.

Te mindennap ájtóttál a parkunkba s együtt üztük a lepkeket; én! mily boldogok voltunk, ha ott vergődött a kezünkbe egy kicsi tarka pillangó.

Aztán multak az évek...

Engem már francia nevelő tanított, te pedig iskolába jártál, de ha eljött a vakáció, ismét csak együtt voltunk. Te büszkén mondtad el nekem, hogy milyen sokat tudsz már s a bizonyítványod tiszta egyes; én pedig azzal dicsekedtem, hogy már hibátlan beszélek franciául és a zongorán klasszikus darabot is játszom.

Most már nem szaladtunk a lepkek után, de leültünk a kis kőpadra a nagy akác alá és ott beszélgettünk órákig. Te mindig azt mondtad, hogy doktor leszek s te gyógyítasz meg ha beteg leszek. Én pedig azt feleltem rá, hogy én csak akkor lennék beteg, ha téged soká nem látnálak.

Sokszor pedig nem szóltunk egy szót sem, csak néztünk egymásra sokáig és úgy éreztük akkor, hogy nagyon szép az élet.

Emlékszel édes?...
Virágozott az akác s te koszorút fontál nekem a hóhérről virágból és oda tetted a homlokomra, aztán megfogtad a kezemet és azt mondtad nekem:

— Margit! olyan édesen szép így, ezzel a koszorúval mint egy kis tündér, ha majd egyszer a mirtusz-koszoru lesz a fején, akkor sem lehet szebb ennél...

Aztán lehullott az akácvirág, megsárgultak a levelek s te elmentél messze, messze, mert el kellett menned. De itt maradt a szived, szerelmed s elvitted az enyimet.

Emlékszel édes?...
Amikor ismét találkoztunk, már másképp volt minden. Én hosszú ruhás nagy leány lettem s te mélyen emeltem le a kalapodat előttem, ami-

kor az édes apámmal elmentem a házatok előtt.

Akkor már elváltató falul állott közzénk a rang, a kis Margitból Szentimrey bárónő lett, akihez nem közeledhet többé György Béla, az ispán fia.

A kis Margit meghalt a számodra örökre...

Vagyis ennek így kellett volna lennie, de mégis másképp lett.

Felszólt a szívem, elem jött az elmúlt szép tavasz, csak vissza, vissza vágytam arra az időre és elfeledtem a rangot, mindent, mindent, csak a szívemre hallgattam és amikor csupa véletlenből összetalálkoztunk a nagy fenyves erdőben, oda borultam a karjaidba és azt mondtam:

— Ha az egész világ áll is közzénk, ha száz akadályt kellene elhárítani, akkor is csak a tied leszek, szeretlek! s nincs olyan hatalom, a mely elválaszthatna tőled...

Te pedig öleltél lágyan, szeretettel, aztán határozott hangon mondtad:

— Én pedig ígérem, hogy méltó leszek szerelmedre s legyőzők minden akadályt, hogy a magaménak mondhasssalak...

S egybeforrt az ajkunk és ez volt a szent eskü...

Emlékszel édes?...

Találkoztunk aztán mindennap, órákig elbolyongtunk az erdőben, nefelejtset szedtünk a kis patak partján és szövögettük a jövő napsugárból, boldogságból és azt hittük erős szálakból van fonva...

Es akkor történt valami.

Nagynéném a büszke Teleky grófnő, ki nálunk nyaralt akkor, egy este komoly arccal, hidegen szólt hozzám:

— Margit! tudod-e mivel tartozol te az őseidnek, a családodnak, a nevednek? tudod-e hogy minősíthetetlen eljárás, amit te teszel? Bizalmas barátságban vagy az ispán fiával, kérlek mindnyájunk érdekében hagyd abba ezt a dolgot, nem méltó az egy Szentimrey bárónőhöz.

— És ha annak a Szentimrey bárónőnek szive is van?...

— Nem szabad tudnia a létezéséről és ha követelné a jogait, el kell hallgatni azzal, hogy neked kötelességeid vannak.

— Nem ismerem olyan kötelességet, amely megakadályozna abban, hogy a szívemre hallgassak!

Több szó nem esett köztünk erről, de másnap reggel azzal a kijelentéssel jött elém a nagynénim, hogy elutazunk az ő birtokára.

MIM

A LEGBIZTOSABB POLOSKAIRTÓ
Kapható: Hrabéczy Kálmán drogeriájában Sátoraljaújhely.

teles hatalommal a főispánok fel nem ruházhatók.

Sőt tovább megyek. Módosítani szeretném az 1886. XXI. t. c. 19. §-át is.

Ez a törvényszakas ugyanis azt mondja, hogy a törvényhatóság felírhat egyes kormányrendelet ellen, a végrehajtás előtt, — ha azt törvénybe ütközőnek, vagy a helyi viszonyok között célszerűtlennek tartja; de ha a miniszter a felhozott indokok ellenére a végrehajtást követeli, az feltétlenül teljesítendő s amennyiben a törvényhatóság a kormány eljárását sérelmesnek találja, csak a végrehajtás után kereshet a képviselőháznál orvoslást.

Rendes alkotmányos állapotok között ez is helyes és fentartandó intézkedés, már azért is, mert a parlamentáris kormányzás elve tükrözik benne vissza, de mégis kétélű fegyver, mert egy alkotmányellenes kormány ellenünk fordíthatja.

A parlamenti kormányzás garanciája lenne, ha a törvény e helyütt úgy módosíthatnák, hogy ex tunc idején a törvényhatóságok birtokon belül írhatnák fel a törvénytelennek vélt kormányrendeletek ellen s ha a törvényhatóság felirati jogával élt, a kormányrendelet végrehajtása a képviselőház döntése előtt nem követelhető.

Zemplén vármegye közművelődési alapja.

Gálszécs, 1906. szept. 5.

A Fm. H. f. évi 69-ik számában egy körlevél látott napvilágot, melyet Beregszászy István Zemplén vármegye tanfelügyelője küldött szét a vármegye törvényhatósági biz. tagjaihoz. E körlevélnek az a célja, hogy a vármegyei közművelődési alapot ne engedje a bizottság elvonni eredeti rendeltetésétől, amint azt egy javaslat tervezi, amely szerint a közművelődés céljaira a közadókól évtizedek óta megszavazott 1% fele a jövőben a vármegyei székház építési költségeinek fedezésére fordíthatnák.

A mikor a kocsink ott robogott el a házatok előtt — te talán csak véletlenül, vagy a szived sugta meg? de ott állottál a kapuban. Én leejtettem a kezemből egy fehér akácvirág füzért s amikor visszaneéztem, láttam, hogy fölemeltem s az ajkadhoz vitted...

Oh boldog kis fehérség, édes, illatos akácvirág...

Émlékszel-e édes?

Mire visszajöttünk te már nem voltál otthon, visszamentél a fővárosba folytatni a tanulmányaidat. Üres lett a kis falu, a kastély, az erdő, minden, minden. Én pedig eljártam a kis kőpadhoz a nagy akácfa alá mindennap és onnan küldtem a szálló felhőkkel üzenetet neked.

Vajon elmondták-e?

Aztán szomorú napok jöttek, rám nehezedett az élet...

Az édes apám súlyos beteg lett. Délre mentünk, ott kerestett gyógyulót, de hasztalan, nem lehetett megmenteni. Most aztán egyedül maradtam.

A nagynénim vett magához. Bezártuk a kastélyt, bérbe adták a birtokot és elmentem messze...

Amikor a parkba lementem, hogy elbucsszak kedves helyemtől, a kis kőpadtól, éreztem, hogy egy világ

Nem vagyok Zemplén vármegye törvényhatóságának tagja, csak egyszerű polgára a vármegyének; emellett egész lelkemmel csüngök szeretett vármegyénk közművelődésén, magyarságunk ügyein s minden tanügyi kérdésén, — de mint ilyen visszafojtott lélekzettel várom, milyen álláspontot foglal el majdan Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsága e nagy fontosságú ügyben, elvették-e a tanfelügyelő beadványa és így meg lesz-e esonkítva a közművelődési alap, avagy pedig annak fele a vármegyei székház felépítésére lesz fordítva?

Megvallom, nem is hittem előbb szemeimnek, midőn e körlevelet olvastam.

Hiszen egy kulturális vagy tanügyi fejlődésében hatalmas lépéseket tett Anglia, Németország talán megengedhetné magának azt a luxust. Ott az így támadt hézagokat rövid uton pótolná a társadalom bőkezűsége, mert ott úgy gondolkoznak, hogy a közművelődés, a fejlődés örök törvényeinek nem alávetett s abban stagnációnak egy pillanatra sem szabad bekövetkeznie.

De nálunk Magyarországon? Nálunk Zemplén vármegyében? Hol a társadalmi érdeklődés a kultúra érdekei iránt oly alacsony fokon áll, s hol állami támogatással lehet csak a tanügyet előbb vinni, vagy mivel ez elégtelen, a közadók egy részét kell lekötöni az oltárok lángjainak táplálására: lehet-e így nálunk ez utóbbit is elvonni, vagy más célra szánni: ez igazán érthetetlen, megfoghatatlan volna.

Mindnyájan tudjuk, hogy Zemplén vármegye a népoktatás tekintetében nem áll az első sorban, a magyarosodás terén pedig a statisztika bizonyossága szerint a legsötétebb vármegyék egyike. Ennek az oka pedig, mert az iskolákat fentartó felekezetek szegények, az állam nem tehet meg mindent. A vármegye tehát 1886-ban Fejes István indítványára kimondotta, hogy a közadókól 1% ot közművelődési célokra leköti. Azóta, ezen évről-évre megszavazott összegből fentart 11 kisdődödöt, évi 800 korona jutalmat kioszt oly tanítóknak között, akik a magyar nyelvet iskoláikban a legjobb sikerrel tanítják, 200 koronát fordít évenként jutalomkönyvekre, 8000—10000 koronát szétoszt a különféle hitfelekezetek között oly célból, hogy azokon iskolákat építsenek, avagy felszereljék.

omlott össze, amelyet felépíteni nem lehet soha többé.

Akkor virágozott másodszer az akác...

Tele voltak a galyak illatos, selyempuha, fehér virággal. Leszaktottam egy füzért, aztán elrejtettem, hogy ne lássa meg senki! ennyi maradt a multból...

A gyászév letelte után szerepelni kezdtem a társaságokban. Akaratomon kívül történt, de nem ellenkeztem, hisz a nagynénim a legszebb reményeit füzte hozzám s egyszer mondta is nekem:

— Lásd édes Margit, javadra lett, hogy elfelejtetted azt a gyermekkorai játszótársat, hisz tudtam én azt, hogy muló szeszély, elmúlik s nem gondol rá többé az ember. Most aztán csak légy ügyes és válogathatsz a jó parthiek közt. Gergely Ödön gróf ügylátszik komolyan udvarol, nemkülönben Gáthy báró is; igaz, hogy annak jóval kisebb a birtoka, de az édes anyja született hercegnő s ez sokat határoz; hiába az összekötetés és a rokonság, ez a fő; na de te okos leány vagy, s hiszem hogy a legjobbat választod.

Én pedig nem szoltam egy szót sem, de tudtam, hogy azok közül nem választok soha...

Ime ily szent célt szolgál ez az alap. Biztosítja a tanítókat, segíti a felekezeti magasztos hivatalosaikat. En ki e sorok írója maga tehet bizonyosságot arról, hogy előző működése helyén a rombadőlt felekezeti iskolát, mely egyúttal az egész község közművelődési csarnoka, — sohasem lehetett volna újjáépíteni, ez alap hathatós támogatása nélkül. De áll ez számos községre, felekezeti különbség nélkül.

Most ez az áldásosan működő forrás tömetnek be? Miért, hogy Zemplénvármegye székházát újra lehesen építeni?

Hiszen, hogy Zemplén vármegyének díszesebb székháza legyen, hogy előtte egy Kossuth szobor álljon, ki agítál ez ellen? De Urak! Más forrást keressünk. Mert hogy jöjjön az ki, ha a vármegye székhelyén egy díszes palota emelkednék, — szerte pedig a falvakban istálló-szerűek az iskolák?

Mit ér az a Kossuth szobor, ha nincs nép, — művelt köznép, mely annak a szobornak a jelentőségét megérti. Nemfog-e felsírni a gondolkodó lélek, hogy lesz egy monumentális palota, — de annak lépcsőit analfabéta nép tapossa?

Igenis épüljön fel a vármegye székháza, hiszen ez Zemplén vármegye haladását jelenti, álljon a Kossuth szobor, jelképezze az utókor halálját e nagy alaknak dicsőséges tettei iránt — de ne a kultúra, ne a közművelődés, ne a tanügy rovására, mert ha ez bekövetkeznék, a kövek kiáltanák, hogy van egy kor Zemplén vármegyében, mely többet adott a luxusra, a külsőségekre, mint a belső tartalomra; a história feljegyezné, hogy az Urnak 1906 esztendejében a mikor a művelt külföld vért, vagonját áldozta a közművelődésért, — Zemplén vármegye törvényhatósági bizottsága e célra szánt filléreit ragyogó székházba építette bele.

Ez a legnagyobb dekadenciának jele volna a népnevelés terén.

Ne vegye tölem senki rossz néven e sorokat. Olvasva Beregszászy tanfelügyelő körlevelét: igazat kellett neki adnom. A tények higgadt mérlegelése, — a pártpolitikan felülmúló szempont, — a közművelődés ügyei iránti élénk lelkesedés és az aggodalom adta ajkaimra e rövid szavakat.

Péter Mihály.

Téged szerettek, te voltál az álmom, eszményképem akkor is.

Es vártalak napról-napra, azt hittem, hogy eljössz; hisz azt mondtuk egyszer, hogy legyőzünk minden akadályt s egymáséi leszünk, de te nem jöttél, — hiába vártalak.

Es multak a hónapok, az évek, elrepült az ifjuság, a szépség, csak a szív lázongott mindig, az még követelte a jogait...

Egy reggel a nagy toilette-asztal előtt ahogy lebontottam a hajam, fehér szálatokat vettem észre a sötét fürtök között. Akkor aztán tudtam, hogy most már hiába is várlak.

Meghalt a nagynénim anélkül, hogy betelt volna a lelke álma s én visszajöttem újra a régen nem látott kedves helyre.

De megváltozott itt minden.

Ti elköltöztetek régen s hirt sem tud rólatok senki, senki...

Es most itt ülök a kis kőpadon, de busan egyedül. Fejem felett mozognak a galyak s illatozik a hófehér akác.

S az elmúlt szép tavaszra, boldogságra gondolok; a lelkem pedig azt kérdi tőled halkán, susogva, meghallod-e, megérezed-e édes?

Adatok

az oktatásügy történetéhez Zemplén vármegyében.

Írta: Dudás Gyula.

III.

A XVI-ik században a protestantizmus terjedésével az iskolák száma e vidéken is rohamosan emelkedett. Miután a Zemplénben ez idő szerint leg-hatalmasabb főúri család, a Perényi, a protestáns hitre tért át, Patakon a 1531-ben a kollegium és az alsóbb iskolák,¹⁾ Ujhelyben pedig 1530 körül létesült lelkészszéggel bizonyára iskola is szervezte lett, sőt ott, ahol az egyes községekben új lelkészszégek állítottak fel, legalább az elemi iskolai oktatásról is gondoskodtak.

Ujhelyben a protestáns lelkészszék keletkezését nem lehet pontosan megállapítani. Szirmay szerint a protestánsoknak itt 1560-ig nem volt nyilvános isteni tiszteletük, valószínűbb azonban az a vélemény, hogy attól kezdve, midőn Perényi, mint földesúr 1530-ban a pálosok templomát és zárdáját bezáratta, az itteni róm. kath. világi parochia protestáns kézbe ment át. A protestánsok egyébként csak 1560-ban váltak el végleg az itteni katolikusoktól. (L. Fejes I.: Az ujhelyi ref. egyháztört. 20. l.) Körülbelül egy időbe esik ezzel a protestantizmusnak többi hazai városaikban való terjedése. Így Debrecenben 1540 körül, (Szűcs: Debreczen tört. III. 921.) Pozsonyban 1550 táján, (Borovszky: Pozsony monogr. 354. l.) Szegeden 1530 körül, (Reizner: Szeged tört. III. 246.) Kásán 1528 táján, (Abaujmege monogr. 149. l.) Békés Gyulán 1540, (Karácsonyi: Békés vm. tört. I. 158.) Csanádon, Lippán, Temesvárott 1530—40 közt, (Borovszky: Csanád m. tört. I. 280.) létesült a prot. egyház.

A kath. szerzetesek által a közép-korban e vidéken fentartott, valamint a prépostsági, apátsági és plebániái iskolák a megyében egyideig továbbra is megmaradtak s mindazon helyeken működtek, a hol a protestáns vallás tér nem foglalt. A XVI. században keletkezett jezsuita szerzet bár hazánkban már 1561-ben meghonosult, mert Oláh Miklós esztergomi érsek Nagyszombatban letelepítette őket, Zemplén megye területére csak a következő században költözött s Homonnán (1613.²⁾ és Patakon 1662. nyitott iskolákat.³⁾

De lássuk a XVI. században beállott mozgalmakat. A kath. egyház a protestáns vallás rohamos terjedése folytán e megyében lassankint fokul-fokra szorult háttérbe és iskolái is megfogytak. A zombori, darnói, toronyi prépostságok a mohácsi vész után nyom nélkül elenyésztek, a szerencsi apátság 1532-től világi kézbe került s iskolája is megszünt, 1595-ben már temploma is a protestánsoké lett. A sárospataki domokosok, klára-apácák eltűntek a megyéből, ez utóbbiak Nagyszombatba települvén át. A pálosokat Terebesről 1530-ban elűzték, a ferencrendiek, miután földesuraik a protestantizmusra tértek át, Homonnáról 1531-ben, Patakról szintén e tájban költöztek el. Csak Leleszen a premon-trei prépostság és Ujhelyben a pálosok tartották fenn még iskoláikat. A leleszi prépostság birtokait azonban csakhamar elvesztette s 1567-ben a premon-treiek elhagyták a prépostságot. Ujhelyben a pálosok 1530-ban elvesztette birtokait és rendházukat, de 1560-ban visszakapták azokat.⁴⁾ Bocskay felkelése idejében (1603) ismét elmenekültek s

¹⁾ Szirmay G.: A sárospataki főiskola. (Zemplén vm. monogr. 229. l.)

²⁾ Adalékok IV. 320.

³⁾ Szirmay A.: Not. Topogr. C. Zemplén c. műve 198. l. az 1668-ik évet említi.

⁴⁾ Zemplén vm. monografiája 425. l. A pálosok toronyai birtokát Miksa király Perényi Gábor protestáns vallású orvósának adományozta 1569-ben, mert az egyház pusztulóban volt. (Adalékok, X. 237.)

Mit igyunk? hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvizet erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban az I-sőrendű természetes szénsavas natrontartalmú ásványvizet a MOHAI

Számos orvosi szaktekintély által ajánlva. Elismerő nyilatkozatok a forrás leírásának ismertető füzetében olvashatók. Háztartások számára másféltéresnél valamivel nagyobb üvegekben bárki által olcsón beszerezhető legyen, már a vidéki nagyobb városokban is lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsősorban vendéglőben.

ÁGNES-

FORRÁS-t,

mely ideges gyomorban, légség, tüdő-, gyomor- és bélhurut, esontlagyulás, vese- és hólyagbántalmak esetében 26 év óta kitűnő eredménynyel használtatik és ragályos betegségek, mint typhus, cholera megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bacteriummentes mohai ÁGNES-forrás vizet éltek.

Kedvelt borvíz!

Főraktár: SPINDLER KÁROLY urnál SATORALJAUJHELYEN.

csak 1610-ben tértek vissza. A homonai jezsuiták 1613-óta gimnáziumot is tartottak fenn, de Bethlen Gábor 1619-ben menekülésre kényszerítette őket s csak 1630-ban nyitották meg újabb iskolájukat, hol 1640-ig működtek, a midőn Ungvárra telepítette át őket gr. Drugeth János. Sárospatakon a jezsuiták 1663-ban nyitottak iskolát, hova I. Rákóczy György özvegye Bátorhory Zsófia hozta be a szerzetet. E hatalmas asszony óriási terjedelmű hatalmát elfoglalta a protestáns egyházakat és iskolákat s mint a megye hatóságával 1660-tól 1668-ig terjedő levelezéséből kitűnik, a panaszok és pörök dacára nem is adta vissza. Miatta Patakról a ref. kollégiumnak is (1672) Erdélybe kellett menekülnie. A jezsuitáknak 1773-ig fennálló gimnáziumát Patakon szintén ő létesítette.⁵⁾

Terebesen a pálosok újból kezdtek működni az ellenreformáció korában, mert ide Drugeth János özvegye telepítette őket. 1684-ben innen elűzték a szerzet, 1686-ban tért újból vissza. Rad községben a minoriták 1636-ban telepedtek le és nyitottak iskolát. (Adalékok, II. 300.) A bécsi állami levéltár adatai szerint Szacsur községben 1636-ban János nevű tanító, mint szabados, az igazságszolgáltatást is végezte. (Adalékok, X. 311.) Varanón gr. Drugeth György özvegyének pártfogása mellett 1672-ben nyitottak iskolát a pálosok. Homonnán a ferenciek 1651-ben telepedtek le s 1786-ban történt feloszlásukig tanítottak itten. Sztrópkóra Pethő Zsigmond megyei főispán 1673-ban telepítette le a minoritákat, a kik itt tanítottak is.⁶⁾

⁵⁾ Kassai egyházm. emlékkönyv. II. köt. 694. l.
⁶⁾ A kassai egyházmegye 100 éves emlékkönyve. II. köt. 479. stb. I. (Kassa, 1904.)

VÁRMEGYE ÉS VÁROS

(A közigazgatási bizottság ülése. Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését folyó hó 10-én d. e. 9 órakor tartja Meczner Gyula főispán elnöklésével, a vármegyeház nagytermében.

(A vármegye igazoló választmánya ülését folyó hó 10-én tartja, mely ülésen, az adóhivatali kimutatások alapján össze fogja állítani a törvényhatósági, legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1907. évre érvényes bírándó névjegyzékét. Mindazon bizottsági tagok, akik adójuk kétszeres számítására vonatkozó és az 1886. évi XXI. t. c. 26. §-ában körülírt kedvezményt igénybe óhajtják venni, ebbeli szándékukat a választmánynak az ülés napjáig, esetleg az ülés tartama alatt jelentsék be, különben a hivatkozott t. c. 26. §-a folytán ezen kedvezménytől el fognak esni.

(A Magyarországi Községi és Körjegyzők Központi Egyesülete szept. 29-én d. e. 9 órakor tartja évi közgyűlést Budapestben a vármegye székházának közgyűlési termében. A vármegyei egyesületek küldöttjei megbízó levelüket küldjék el szeptember 24-ik napjáig Fodor Jenő egyesületi főjegyzőnek Sárospatakra, vagy ha ezt megtenni elmulasztanák, adják át azt az elnökségnek szeptember 28-án d. u. 5 óráig Budapestben a Pannónia-szállóban.

(Pályázat körorvosi állásra. A szerencsi járáshoz tartozó Megyaszó községben megüresedett körorvosi állásra pályázat van hirdetve. A körorvosi állás 1486 kor. készpénz fizetéssel van javadalmazva. Pályázati kérvények folyó évi okt. 15-éig nyújthatók be.

(Pályázat körjegyzői állásra. A szerencsi járás főszolgabírája pályázatot hirdet az ujesanálói körjegyzői állásra. Ezen állás 1618 korona készpénz fizetés, természetbeni lakás,

szántóföld, rét, kert és legelő használatának jogával van javadalmazva. Pályázati kérvények folyó hó 13-áig nyújthatók be.

(Pályázat községi szülésznői állásra. Szerencs nagyközségben az elhalálozás folytán megüresedett községi szülésznői állásra pályázat van hirdetve. Évi fizetés 200 korona. Pályázni lehet f. hó 10-éig.

A kivándorlás okainak gyógyítása.

— szept. 7.

Nemzetünknek nagyon fájdalmas szociális kérdéstről nyilatkozott a minap gróf Hadik János belügyi államtitkár, Andrássy Gyula grófnak éles megfigyelésű, tisztán látó munkatársa. A kivándorlás megrendszabályozásáról szólott a legliberálisabb szellemben. Ennek a kérdésnek pedig liberális kezelése alkalmasabb arra, hogy, nemzeti szempontból agályokat támaszon. Annál inkább elismerendő tehát a belügyi kormány liberalizmusa, amikor meg meri mondani, hogy az egyéni és eszelekvési szabadságot még akkor sincs szándékában csorbítani vagy korlátozni, a mikor az nemzeti szempontból az elerőtlenedés veszedelmének esiráját hordja magában. De tüstént érthetővé válik a szabadelvűségnek ez a tiszteletben tartása, ha megértjük, hogy a belügyi kormány nagyszabású reformtervei vannak a kivándorlás erendő okainak az elhárítására, és ha ezeket sikerül rövidesen megvalósítani, úgy automatikusan és minden erőszakos hatalmi eszköz alkalmazása nélkül csökken a kivándorlás mai megdöbbentő aránya. Így már aztán nagyon érthető, hogy a mozgási szabadság feltétlen épségben tartása mellett a belügyi kormányzat mégis reménykedik benne, hogy a kivándorlás elapad.

Évtizedek büneit, mulasztását teszi jóvá ez a kormány azzal, hogy minden erőszakos kísérletezés mellőzésével a baj kutfejnél alkalmazza az orvoslást. Látni való, hogy a módszer csaknem ellenkezője annak, mint a melyekkel az előző kormányok sikertelenül küzdöttek a kivándorlás ellen. Az előző kormányok ebbeli ténykedése és politikája jobbra az utlevélkényszer többé vagy kevésbé szigorú alkalmazásában merült ki és jóformán megelégedtek azzal, hogy úgy szegjék kedvét a kivándorolni akaróknak, a kivándorlásra kényszerültnek, hogy csak nagyon nehezen adtak neki utlevelet, s amikor ezt végre megkapták: még zaklattatták a rendőri közegekkel, míg csak hajóra nem szállt. Mindössze ennyi történt évtizedekig a kivándorlás korlátozására, meg hogy megkönnyítették az utazást Fiuméből.

A belügyminiszternek és Hadik államtitkárnak homlokegyenest ellenkező a kivándorlási politikája. A felismert bajokon segítenek. A törvény korlátozó rendelkezését szigorúan megtartják ugyan a jövőben is, de azontul azután nem engedik meg a szabad utazásra jogosult polgár zaklatását. A nemzet egészének érdekében persze fokozottabb mértékben fognak már a közel jövőben is a lelkiismeretes belügyi kormányzat időszakában azok a preventív intézkedések és rendszabályok érvényesülni, amelyek arra hivatják, hogy a mesterséges csábítással és bűnös üzelmekkel kivándorlásra készített állampolgárokat hatalmi kényszer alkalmazása nélkül tartsák vissza a kész veszedelmbe és pusztulásba rohanástól; de — mint Hadik gr. kifejtette — még sem ezek az eszközök szolgálják első sorban a kivándorlás csökkentésének politikáját. Mert az tulajdonképpen és hathatósan csak akkor fog eredmény-

nyel kecsesgetni, ha sikerül céltudatos, helyes gazdasági politikával olyan kereseti és megélhetési viszonyokat teremteni hazánkban, amelyek lehetővé teszik, hogy népünk idehaza találja meg boldogulását.

Ez a sarkpontja a belügyi kormány politikájának. És ez is az egyedül helyes és eredményes kecsesgető alapelv. Foglalkozást, munkát, keresetet, jövedelmet nyújtani a népnek, hogy ne legyen kénytelen vándorbotot fogni. Vagyis nem szabad rendőri kérdésként kezelni a kivándorlás ügyét, hanem kiválóan gazdasági kérdésként. És így három kormányzati ágának: a belügynek, a földművelésügynek és a kereskedelemnek kell egyetértően összefognia a kivándorlás megakasztásának nagy nemzeti feladatára. Hogy a belügyi államtitkár ezt nemcsak átlátta, felismerte, hanem hirdeti is: már szinte elég biztosíték arra, hogy a kivándorlás ügyének rendezésére ekként hivatott három tereza vezető férfai hamarosan meg is fogják találni ennek az elvi igazságnak a gyakorlati kivitelére alkalmas módokat és eszközöket.

A kezdeményezés nagy látókörű, szívós és akaraterős államférfiaktól indult ki: Andrássy és Hadik a belügyi tereza élén bizonyára beható tanulmányt ismételtek erre a segítségnek erre az elvi jelentőségű lehetőségére s nem különben ez iránt fogékony minisztertársaihoz intézik a kivándorlás kérdésében való közreműködés iránti kérelmet.

Már most csak az a fontos, hogy konkrét javaslataik is olyanok legyenek, mint amilyeneket politikai egyéniségtől joggal vár a közvélemény. S e tekintetben nyugodtak lehetünk: mert ez kétségen felül áll. S bár ennek a nagy szociális reformnak a végleges rendezése talán nem is tartoznék az átmeneti korszak szorosan vett feladatai közé, bizvást remélhetjük, hogy még annak elmélete előtt hatékony intézkedések lépnek életbe a kivándorlás veszedelmének csökkentésére. — a.

HIREK.

— Személyi hírek. Meczner Gyula Zemplén vármegye főispánja visszatért nyári szabadságáról s elfoglalta hivatalát. A folyó hó 10-én tartandó közig. bizottsági ülésen már a főispán elnököl. — Beregszászy István zemplénvármegyei kir. tanfelügyelő szabadságáról visszatért s a hivatal vezetését átvette.

— A kassai honvédszobor leleplezési ünnepélyére felutazó közönség szíves figyelmébe ajánljuk újságunkból holnap 8-án d. u. 1 óra 13 perckor történik a nagyállomásról. Egyben tudatjuk, hogy az ünnepély alkalmából rendezett diszebb jegyei (5 kor. borral) csak is péntek estig voltak kaphatók Quirsfeld János üzletében, azontul nem. A terembe való belépésnél az ebédjegyek előmutatandók lesznek.

— Halálozás. Nyomárkay Frigyes zempléni lakost nagy csapás érte. Tizenöt éves leánykáját ragadta el a kéréletlen sors. A bimbó korában letört virágnak, Nyomárkay Marinkának temetése a környékbeli lakosság nagy részvéte mellett ma, szept. 7-én délután ment vegbe Laszton. A mélyen sujtott szülők iránt általános a részvét.

— Terményvásár Sátoraljajhelyben. A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület által rendezendő országos terményvásár Sátoraljajhelyben a vármegyeházán folyó hó 11-én kedden fog megtartatni. A vásár reggel 9—12. és d. u. 2—4-ig tart. Az eddig beérkezett bejelentések alapján

bizvást lehet következtetni annak sikerére, tekintetbe véve azt, hogy ez vármegyénkben első kísérlete a Gazdasági Egyesületnek e téren. Idáig mintegy 30.000 m. már felül törtétek bejelentések buza, rozs, árpa, (különösen sörárpa) és zab terményekből. A Gazdasági Egyesület Elnöksége ez uton is felkéri Zemplén vármegyei Gazdaközönségét és terménykereskedőit, hogy ebbeli kezdeményezését támogatni, az iránt érdeklődést mutatni és azon minél nagyobb számmal megjelenjen szíveskedjenek.

— Áthelyezés. Pintér János a szerencsi kir. állami utmester: saját kérelmére Szolnokra helyeztetett át, utódjául pedig Vajdik Károly lett áthelyezve Sátoraljajhelyből.

— Közgyűlés. A Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesület szülészeti és borászati szakosztálya szeptember hó 14-én reggeli 8 órakor a vármegyeháza nagytermében szakosztályi ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. A szakosztály elhunyt elnökének, dr. Láczy Szabó Lászlónak elparentálása. 2. Az elhalálozás folytán megüresedett elnöki szék választás utján való betöltése. 3. A „Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének” javaslata a bortörvény revíziója tárgyában. 4. Miniszteri leirat a tokajhagyalmaj borok idegen borokkal való keverésének tilalmazása tárgyában. 5. A Sárospatakon létesítendő „Borértékesítő Részvénytársaság” ismertetése. 6. Netaláni indítványok.

— Kiténtetés. A magyar gazdaszövetség e napokban Keszthelyen tartott vándorgyűlésén Bagossy Géza tarcali ref. tanítót a szövetségi téren szerzett érdemeinek elismeréséül díszoklevéllel tüntette ki.

— Tiszti díjlövészt Miskolcon. A miskolci 10. honvéd gy. ezred tiszti kara Miskolcon f. évi szeptember hó 8-án tiszti díjlövészt rendez, melyen a Sátoraljajhelyben állomásozó zászlóalj tisztjei is részt vesznek s e célból nevezett napra leutaznak az ezredparancsnokság székhelyére, Miskolcra.

— Készül a telefon. A telefonhálózat bevezetésének előmunkálatai városunk területén már csaknem befejeztettek. A házak tetején, — minden 3-, 4-ik házon — ott áll a vasoszlopokra szerelt vezeték tartó, sőt már sok helyen a huzalok is felvannak rakva, azután az előfizetők lakásaiba való bevezetés következnek. Az összes e nemű munkálatok pár hét alatt teljes befejezést nyernek s a távbeszélő október hó folyamán át lesz adható rendeltetésének. Az új intézmény nagy előnyeit szükségtelesen fejtegetnünk. Egy hatalmas lépés az ismét egy a hivatali, mint a napi életben szükséges érintkezés gyorsabb s olcsóbbá tételére.

Kisiklott vonat. Augusztus 31-én a Debrecenből Szerencsre érkező személyvonat Görögországon — rozsváltó állítás miatt — kisiklott, mely által több kocsik kifordult és összerongálódott. A vonatvezető kiesett és több helyen oly erős zuzódást szenvedett, hogy eszméletét veszítette. A sérült mozdonyvezetőt a nyiregyházi kórházba szállították.

— Hatósági mézárások — Szegeden. Szeged város mézárás mesterei pár nap előtt elhatározták, hogy ezután a marhahús kilogrammját csekély 2 koronáért mérik. A jölekkü emberek e határozatára a városi tanács azzal felelt, hogy hatósági mézárások felállítását kezdte meg. — Oh Sátoraljajhely! hol kulogsz az éji homályban! Hiszen a te tanácsod már régen elhatározta ezt, de megvalósítani csak a legközelebbi millennium alkalmával szándékozik.

— Meglopott százados. A helyben állomásozó honvéd zászlóalj szá-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

zadosa, Neubauer Miksa kárára ismeretlen tettes mintegy 300 korona értékű ékszereket lopott el. A tolvaj kinyomozása iránt a rendőrség megindította az eljárást.

— **A szerelem halottja.** Aug. 28-án a sztrópkói járás Hegyzávod községében történt, hogy Rák András a katonaságtól kikerült legény, ki szokás szerint egyideig a falu díszének tartja magát, megtámadta Rák Mihály legénytársát azért: mert szíve választottjának 6 is udvarolt. A legény szívében a zablépenytől, de különösen a koresmáros által adott bájtól, a szerelmi féltékenység a tetemre hívást idézte elő. Az egyik vetélytárs nyugodtan ült az asztalnál s várta a katonaságtól kikerült hős támadását. Rák András azonban rokona Rák Mihályval szemben, legénységét hősi módon óhajtotta a falu népe előtt bemutatni; egy 6 filléres biciskával előbb a nyakát, 10 perc késés után pedig a szívet szurta át, amely tette rögtön halált okozott. A virtuskodás áldozata már a temetőben pihen. Miután egy idő óta az ilyen legénykedés a felvidéken kezd gyökeret verni, kívánatos lenne, hogy annak idején az esküdtek a vickándozó, kiszolgált katonákból került gyilkosokat tanítsák meg arra, hogy az élete mindenkinek kedves.

— **Werner Sárika** cimbalom-magániskolájában az oktatások már megkezdődtek. Beiratkozni még folyton lehet az intézet helyiségében Deák-utca, Ember-féle ház.

— **Tanulmány ut.** A budapesti felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam hallgatói Treitz Péter főgeológus vezetése alatt e hó 3. 4. és 5. Tokaj, Tarcál, Tállya, Mád és Sárospatak határában szőlészeti és geológiai tanulmány utat rendeztek. — Ugyancsak e hó 19-én jönnek Tokaj-Hegyaljára a pozsonyi szőlőművesek egyesületének tagjai, hasonló tanulmányozás végett.

— **Köztisztasági rendszabályok, új helyi módon.** Panaszos levél érkezett szerkesztőségünkhez, mely a minálunk divatos, de már sokszor kifogásolt utcaseprési ügygyel foglalkozik. Történt ugyanis legújában, hogy a mai hetivásár alkalmával, mikor a reggeli vonatok közlekedésekor a vidéki nép csakugy özönlött a városba, a dohánygyártól az állomás felé vezető sétányon a szemét össze seprése oly erélyvel végeztetett, hogy az utazók a nagy porfelhő között alig tudtak áthatolni. — Kérdjük a város előljáróságát: miért kell a szemét seprését ezen sétányon éppen a vonatok közlekedési ideje, tehát a legnagyobb személyforgalom alatt végeztetni s mért nem lehet azt reggeli 6 óra előtt vagy 8 óra után, mikor az utazóközönség járás-kelése megszűnt, foganatosítani. Avagy azt hiszi az érdemes tanács, hogy csak ezen figyelmes eljárással lehet az idegen forgalmat emelni? Bizony ideje lenne, hogy a nagyfontosságú köztisztaság ügyében a közönség tüdejének tisztaságára is fordítatnék némi csekély gond!

— **Gyujtogatások.** Tegnap Tussaujfalun több helyen tűz támadt, mely több házat elhamvasztott. Vacsán szintén tűz volt, egyszerre két helyen. Mindkét községben sok termék odaégett. A csendőrség megindította a vizsgálatot, mert alapos a gyanu, hogy rendszeres gyujtogatásról van szó.

— **Törvényszék Ungváron.** A szomszédos Ung vármegye székhelyén serényen folynak az új törvényszék szervezési munkálatai. A törvényszék a jövő éven már megkezdí működését. Egyelőre bérházban, — pár év alatt azonban impozáns palotát emelnek számára. A új törvényszék tetemesen csökkenteni fogja a beregszászi kir. törvényszék ügyforgalmát, melynek területéhez tartozott eddig Ung vármegye is.

— **Szomorú statisztika.** Magyarország területéről az 1906. év első

felében 31.730 munkabíró férfi vándorolt Amerikába. Ebben a csinos kis összegben Zemplén vármegye 2960 egyénnel vett részt. Ha figyelembe vesszük, hogy az utlevél nélkül kivándorlók száma sem csekély, bizvást állíthatjuk: hogy vármegyénk lakossága a legutóbbi fél év alatt legalább is 4000 lélekkel fogyott a kivándorlás folytán.

— **Nagy tűz Borosnyán.** Vármegyénk felsővidékének egyik virágzó kis községében, Borosnyán nagy pusztítást okozott tűzvész dühöngött szept. 3-án délután. Leégett 8 ház, igen sok melléképület, valamint élelem- és takarmánymű. A többnyire fából épült házak teljesen megsemmisültek s bennük égett a károsultak minden butorzata, ruhaneműje is. A szegény lakosoknak rajta volt ruháján kívül semmije sem maradt. Biztosítva alig volt valami.

— **Vizbe fult.** Deli Máriát más-kép Törökné szerenési iparos asszonyt régebb idő óta gyöttri szívbaja. F. hó 4-én délután a patakra ment vízért, hol a nevezett régi baja ismét elővette, a szegény asszony arca esett a térdig érő vízbe, mire észrevették, már megmerevedve, teljesen élettelenül feküdt a tó partján fejjel a vízben.

— **Egy szívbajos asszony balesete.** Könnyen végzetessé válható baleset történt f. hó 28-án Nagymihályban *Bliscák Anna* napszámos asszonnyal. A délelőtti órákban ugyanis vizet meríteni ment a Labore partjára, miközben hirtelen szívgörcsöket kapott és a hullámokba merült. A közelben posztoló Barta István rendőr önfeláldozása menthette csak meg az elkerülhetetlennek látszó vízbefúlástól. A kórházba szállították.

— **Legszébb fényképek** platin-, szépia- és olajfestmények készülnek *Dunky* fivérek és kir. udv. tényképészek műtermében főtér 9. *Dunky* személyesen itt lesz 10-én.

— **Nagy gyakorlattal** bíró tanító alapos oktatást ad a német- és francia nyelvben. Cim a kiadóhivatalban.

— **Pármai ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó-szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcot finomítja, üdíti ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcoké is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér 3 darab 2 kor. 20 fillér. Készítője *Szabó Béla* pipere-szapangyáros, Miskolcon. Kapható: Sátoraljaúj helyen, *Hrabóczy Kálmán* drogériájában.

IRODALOM.

A „Zenélő-Magyarország“ zene-műfolyóirat ma megjelent 318. füzeté a következő értékes zenemű-ujdonságokat közli: I. Hetényi A. és Vágó Géza „Háboru lesz!“ című hazafias melodramát, mely Szirmay Imre a „Népszínház“ művésze leghatásosabb műsor színművére kezei. II. „Ugy elmegyek, hirt sem hallasz felőlem“ népszerű magyar nótát. III. Miskolczy Kálmán Sándornak a zenekarok által országsszerte játszott és közkedvelt „Tulipán varázs“ című pompás keringőjét. Havonta két füzet, negyedévben 6 füz., 3 k. előfizetésért. Egyes füzet és mutatványszám ára 3 kor. Előfizethetni a most folyó 27-ik fél-évre, valamint kimerítő árjegyzéket az eddig megjelent 317 füzetéről ingyen és bérmentve kapni a „Zenélő-Magyarország“ (Klökner Ede) zene-műkiadóhivatalában Budapest VIII., József-körút 22/24.

Művészeti hetilap. Szept. elején új, nagy alakban, igen csinos külsevel és tartalommal indult meg a „Színház és Élet“ műv. hetilap és vele egyidőben megjelenik egy 10 filléres heti lap is, az „Erdekes Újság“, Vajda László szerkesztésében, (Budapest, VIII., Főherceg Sándor u. 22.)

aki mutatványszámokat kívánatra szívesen küld.

Krisztus életét és a Keresztény vallás hódító erejét ismerteti az Endrei Zalán-féle „Világ Történelme“ e heti száma. A füzet igen érdekes és igen szép képeket közöl, Neró császár és az utána következő Augustusok korából. A kit a „Világ Történelme“ érdekel kérjen mutatványszámot, melyet ingyen és bérmentve küld a „Világ Történelme“ kiadóhivatala.

TANÜGY.

— **Tanítók fizetési ügye.** A vall. és közokt. m. kir. miniszterium legújabb körrendelete arról intézkedik, hogy a nem állami (községi, felekezeti) jellegű felső- és polgári iskolák tanerői is, az állami intézeteknél alkalmazott tanerők fizetésével egyenlő javadalmazást nyerjenek s az utóbbiak által élvezett személyi pótlékokat — ha azok kiszolgáltatására az iskola fentartó község vagy hitközség szegénysége miatt nem képes, — a miniszter államsegélyként utalványozni fogja részükre.

KÖZGAZDASÁG.

Heti jelentés a tőzsdéforgalomról és a pénzpiacról a Zemplén részére.

(A „Hermes“ jelentése.) A küszöbön lévő kiegyezési tárgyalások kimenetelének bizonytalansága folytán a tőzsde az utóbbi napokban ismét ellanyhult, amit támogatott az a körülmény is, hogy a cseh és magyar szénbányákban folyó strickeknak az egész ipari tevékenységre való visszahatásától tartanak.

E körülmények következtében főleg a vezető értékekben állott be az utóbbi napokban árfolyamcsökkenés, míg a helyi papírok a hét elején elért árfolyamukat nagyjából meg tudták tartani.

Ezen papírok közül főleg a rimamurányi vasmű részvények tüntettek fel árfolyamemelkedést a vasiparban beállott kedvezőnek tartott conjunctura következtében, továbbá a magyar fém és lámpaárú gyár részvények, fegyver és gépgyár részvények emelkedtek, míg a salgótarjáni köszénbánya részvények a bányában folyó stricke következtében visszaesést tüntettek fel.

A pénzpiac helyzete az elmúlt hetéhez képest változatlan és az osztr. magyar bank vezetősége aligha fogja kikerülni azt, hogy a hivatalos bankkamatlábát még e hét folyamán fel-emelje.

* **Szilágyi Diskant**, miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóra, valamint legújabb „Villám“ centrifugális

bogyózó és zuzógépre felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth“ „Kincsem“ és „Hegyalja“ borsajtók nem különben a nagy üzemi préseléshez készített Rákóczy „kettős kosaru“ sajtók, a melyeknél a régi világ fából készített prése genialisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszekeret. Ennél fogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, 1902. évi egeri és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Iparismertető kiállítás Kassán. A kassai kereskedelmi és iparkamara a következő felhívás közlésére kérte fel lapunkat: „Tisztelt Hazafias Közönség! Folyó hó 8-án nyitjuk meg a mélyen tisztelt hazafias közönség számára iparismertető kiállításunkat, melynek célja versenyképes, lelkes hazai gyári és kézműipar vállalatoknak jeles gyártmányait bemutatni és a tisztelt közönségnek érdeklődését hazai iparkészítményeink iránt élesíteni és állandósítani. Felkérjük a hazafias közönséget és első sorban a mélyen tisztelt hölgyeket, kiknek szíveiben a hazaszeretetnek olthatlan lángja magasan lobog és kik mindenért lelkesednek és mindent felkarnak mi szeretett hazánk javára szolgál, hogy kiállításunkat meglátogatni és a látottak nyomán arról meggyőződni sziveskedjenek, hogy a magyar ipar életrevaló, versenyképes és minden jóra való magyar férfi és nő pártolására érdemes. Ami a virágnak a harmat és a napfény, az a hazai iparnak a honfiak és honleányok szeretete és lelkesedése. Ennek a szeretetnek, ennek a hazafias lelkesedésnek hatalmas megnyilatkozását kérjük szerény méretű, de nagy szeretettel rendezett kiállításunk számára. Hazafias üdvözléssel: Kassa, 1906. szept. 5-én. A kassai kereskedelmi és iparkamara nevében: *Siposs A, Gyula s. k., elnök. Deil Jenő s. k., titkár.*“

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Harsányi J. Helyben. Szíves figyelemzetését köszönjük, amelynek fejében mi viszont azt ajánljuk önnek, hogy máskor az abszolútizmus kormányához — ha még lesz ilyen valaha — ne folyamodjék állásért.

Felölös szerkesztő és lapfőnökök:

Ehler Gyula.

Schottola Ernő Budapest.

Nagykereskedő és gyáros,

VI., Andrásy-ut 2. szám.

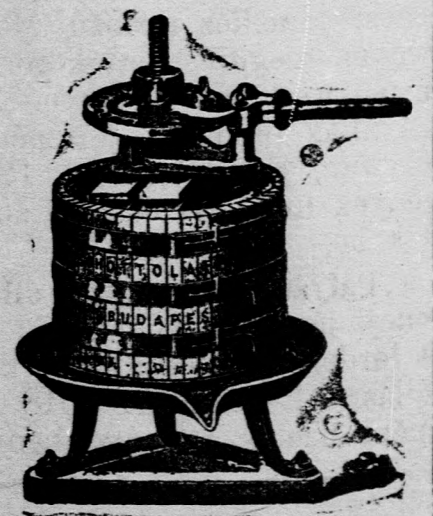
Pinczegazdasági osztály.

Ajánlja

borpréseit, borszivattyuit és borszűrőit,

ruggyanta- és kender-tömlőket, a szüreteléshez és pinczegazdasághoz szükséges összes kellékeket.

Árjegyzékét kívánatra készséggel küld.

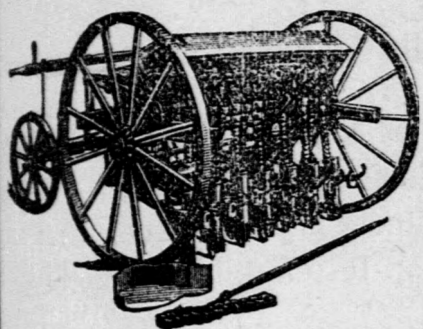
Gyümölcs és szőlő sajtók,

"HERCULES" folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályozóval a legmagasabb munkaképesség garantálva.
Hydraulikus sajtók különösen magas nyomás és nagy munkaképesség elérésére.

Szőlő és gyümölcs zúzó és bogzó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, aszaló készülékek gyümölcs és fűzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó-gépek, legújabb szerkezetű szabadalmazott önműködő SYPHONIA fa és szőlővessző permetezők, a szegecs és tormács valamint a vértetű kiirtására; szőlő ekék.

A legjobb velőgépek "AGRICOLA" (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerékkel nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és arató-gereblyék, szénaforgatók, széna- és szalmaprések kézi-használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek,

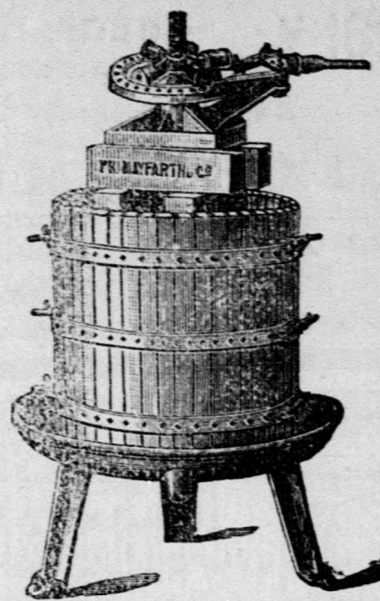
boronákban és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jótállás mellett gyártanak és készítenek.

MAYFARTH PH. és TÁRSA gazdasági gépgyárak, vasöntődék és ekegyárak
BECS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetések több mint 560 arany, ezüst éremmel stb., az összes nagyobb kiállításokon.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszont elárúsítók kerestetnek.

1579/1906. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sauhelyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 1184/1. számú végzése következtében dr. Grosz Dezső ügyvéd által képviselt, Dreiling Mór javára, Kántor Mihály és neje ellen 200 kor. s jár. erejéig 1906. évi aug. hó 6-án foganatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 834 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: házbutorok, kocsi és lovak stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a sauhelyi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 184/2. számú végzése folytán 200 korona tőkekövetelés. ennek 1906. évi július hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 62 kor. 72 filléren bíróilag már megállapított költségek erejéig Sárospatakon, alperesek lakásán leendő megtartására 1906. szeptember hó 19-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kintzetik s ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. s 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Sauhelyben, 1906. évi szeptember hó 5. napján.

Fejér Zoltán,
kir. bir. végrehajtó.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását — bérbeadását, avagy bérbevételét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvettem.

Jóhírnevű vendéglőmben kifűnő asztali bor 34 krtól 40 krtig, továbbá valódi hegyaljai számerodni 1 frt 20 krtól 1 frt 60 krtig kapható.

Weinberger Mauz.
Sauhely. Korona-u.

Tanuló!

felvétetik
egy jó házból való
keresztény fiú

Klauser Emil

fűszer-, csemege- és borüzletében

VARANNÓN.

Bérbeadó

5 szobás lakás kerttel és villanyvilágítással együtt f. évi november 1-től. — Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos: Özv. Kolos Gyuláné Kassán.

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

nagy napilap:

„AZ UJSÁG“

Előfizetési ára:

Egész évre: . . . 28 Kor. — fill.
Fél évre . . . 14 Kor. — fill.
Negyed évre . . . 7 Kor. — fill.
Egy hónapra . . . 2 Kor. 40 fill.

Gyönyörű albumajándék karácsonyra

„AZ UJSÁG“ minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím:

„AZ UJSÁG“ kiadóhivatala Budapest,
VII. Kerepesi-ut 54.

Tavaszi és nyári szezonra!

ajánlom gőzre berendezett
évek óta jóhírnevű örvendő férfi-, női-, gyermek-ruha és mindennemű
vegyi ruhatisztító-intézetemet,

ahol is elfogadok férfi-, női- és gyermek-ruhaneműeket tisztításra, u. m. utcái, bái és alkalmi, valamint a legdiszesebb ruhaneműeket bontás nélkül.

Festésre elvállalok mindenféle női- és férfi-ruhaneműeket bontás nélkül, bárminő divatos színek megfestésére.

Ajánlom **guvrirozó gépemet** a n. é. hölgyközönségnek szíves figyelmébe. Guvrirozni elvállalok mindenféle szöveteket, selymet, moll, batiszt és kreppet egész 150 centiméter hosszúságig.

Csipke-függönyök a legnagyobb gonddal tisztítatnak és gőzhengeren vasaltatnak.

Hímzett kézimunkák is a legolcsóbban tisztítatnak. Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva maradtam

Mély tisztelettel

Rakovszky Sándor,

Sátorajanjhely, Bercsényi-utca, saját házamban.
A megyeház háta megett, a fogbázsal szembeu.

H **KRONSTEINER KÁROLY** BECS, III/L.,
Hauptstrasse 120.
Cs. k. oszt. szab. — Magy. kir. szab.
Homlokzat-festékek.
Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására.
49 árnyalatban, kilója 24 fillértől feljebb.
1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.

MOSHATÓ MÁZOLÁSOK,
ugymint zománc, homlokzatfesték, száraz és lapidofesték, pépnmű, 50 árnyalatban, vízben mosható, egyszeri bevonásra fed, színét nem hagyja.
Költségár négyszögméterenkint 5 fillér. Meglepő siker.
Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.

Uj Temetkezési Vállalat az „Órangyalhoz”
Sátoraljaujhely Rákóczi-utca sarkán.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy évek óta fenálló asztalos- és butor-üzletemet legujabban

temetkezési vállalattal

bővíttem ki s ezen új üzletágat a mai kor igényeinek megfelelően — fővárosi mintára — olyképp rendeztem be, hogy akár egyszerű, akár a képzelhető legdiszesebb temetkezést rendezhetem, s így módot és alkalmat kívánok nyújtani mindenkinek, hogy kedves halottját vagyoni viszonyaihoz mértén temetthesse el.

Nagy költséggel többféle gyászkoszikát és ravatali felszereléseket, diszgyenyruhákat stb. stb. beszereztem s a gyászoló közönséget kívánsága szerint a legkényesebb izlésnek és követelményeknek megfelelően — meglepő olcsó áron — szolgálhatom ki.

A gyászoló közönség kényelmére magamra vállalom az egyházi és sirhely, valamint mindennemű egyéb költségek előlegezését minden külön díjazás nélkül.

Üzletemben állandó nagy raktárt tartok valódi és utánczott érc-koporsókból, szemfedőkből, sirkoszorúkból, s minden e fajta cikkekéből.

Szolgálataim felajánlása mellett tisztelettel kérem a gyászoló közönség kegyes pártfogását

Majoros Gyula,
asztalos mester.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozzuk, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztéses kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur” fénymáz 90 f.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 f.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók

BEHYNA TESTVÉREK czégnél **S.-A.-UJHELY.**

Eperjes: J. V. Gallotsitz. — Kassa: Novelly Sándor utóda.
Kis-Szeben: Kasewitz J. János.

Eredeti diószeghi buza

első utánvetéséből származó, jól áttelelő, rozsdának ellenálló, vidékünkön kitűnően bevált, koránérő és bőtermésű

buzavetőmagot

ajánl a **SZERENCSI CZUKORGYÁR.**

Tölgyfaeladási hirdetés.

A Vehécz község határában elterülő erdőben felbecsült és számozással ellátott 3579 darab tölgyfát

1906. évi szeptember hó 27-én

délelőtt 11 órakor Varannón, lakásomon, nyilvános írásbeli árverésen el fogom adni.

Az erdő a varannói vasuti állomástól 4 kilométerre, közvetlen a Kassára vezető országút mellett fekszik.

Az eladás tárgyát képező 3579 darab tölgyfa fa-tömege, a törzsenkénti felvétel alkalmával, 1701 m³-re s értéke 11,780 koronára becsültetett.

Az írásbeli ajánlatok, a hirdetményben kitűzött óra előtt, lepecsételve s a becsár 10%-át tevő bánatpénzzel ellátva, alólirott nál nyújtandók be, hol az árverési feltételek is megtekinthetők.

Varannón, 1906. évi szeptember hó 1-én.

Bodor Gábor.

Occassió! SZEGŐ SÁNDOR divatáruházában

SÁTORALJAUJHELY (főter).

1906. szeptember hó 15-ig.

Az összes raktáron lévő és a Bártfa-fürdői fióküzletemben visszamaradt nyári ujdonságokat még eddig nem létezett olcsó árban adom el.

A midőn tisztelt vevőimnek szives figyelmét egyszersmind a közeledő őszi idény ujdonságaira felhívom, u. m:

angol és selyem blouzek, kosztümök és felső aljakban,

1906. szeptember hó 15-ig!

vagyok kiváló tisztelettel **Szegő Sándor.**